

тами до наказів та інструкцій Міністерства економічного розвитку і торгівлі з означених питань;

- законодавство з державних закупівель потребує уніфікації та удосконалення.

Одержано 25.10.2017

УДК 341.1.8

Микола Іванович МАРЧУК,

кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри конституційного і міжнародного права факультету № 4 Харківського національного університету внутрішніх справ

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ПРАВООХОРОННОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ

У сьогоденнішніх реаліях в Україні назріла нагальна потреба у формуванні нової, цілісної, науково обґрунтованої системи гарантування інформаційної безпеки, котра має реалізовуватися не тільки на зовнішньополітичній арені та протидіяти таким сучасним викликам як гібридна війна, транснаціональна злочинність, міжнародний тероризм та ін., але й забезпечувати функціонування корпоративних організацій публічно-правового та приватно-правового характеру на загальнодержавному та локальному рівнях.

Особливості реалізації інформаційної безпеки обумовлюються специфікою конкретної сфери суспільного життя. Наприклад, в економічній сфері це протидія промислового шпіонажу чи банківська таємниця, у політичній – це питання національної безпеки та дипломатичні місії, у військовій сфері – інформація про нові типи озброєння та військову інфраструктуру. Свої особливості має й процес досягнення стану інформаційної безпеки й у правоохоронній сфері і, в тому числі, й у діяльності Національної Поліції України.

Правоохоронні органи, зокрема Національна Поліція України, є складовою частиною системи інформаційної безпеки держави. Вони мають специфічні особливості функціонування в інформаційному середовищі як організація та орган охорони інформаційних прав особистості. Кожен вид інформаційної діяльності працівників правоохоронних органів вирізняється специфічними правилами та порядком їх здійснення, які встановлюються спеціальними правовими нормами. Визначення конкретного змісту правової норми, яка регламентує діяльність суб'єктів інформаційних правовідносин є складним

з огляду на їх різноплановість та нерівноправність (ієрархічність) і, як правило, визначається правовими нормами, що регулюють кожний конкретний вид інформаційної діяльності. Так обсяг прав і обов'язків правоохоронних органів щодо здійснення діяльності, спрямованої на охорону і захист життєво важливих інтересів особи, суспільства і держави від загроз в інформаційній сфері, встановлено Конституцією, законами та підзаконними нормативно-правовими актами України.

Специфіка діяльності правоохоронних органів за сучасних умов, а також неординарність завдань, виконання яких покладають на ці органи, обумовлюють особливі вимоги до їхнього інформаційного забезпечення і системи захисту інформації. Інформаційна безпека правоохоронних органів відображає стан захищеності прав та інтересів держави, суспільства, окремих фізичних і юридичних осіб, що стосуються збирання, обробки, зберігання, поширення інформації та доступу до неї.

Однак захист інформації не належить до основних функцій правоохоронних органів України, тому їхню діяльність не сконцентровано на забезпеченні власної інформаційної безпеки. Такий стан зумовлений відсутністю єдиної системи служб і підрозділів, робота яких базувалася б на забезпеченні захисту інформації на різних рівнях. Адже важливість інформації, котра потребує належного убезпечення під час роботи правоохоронних органів, вимірюється за шкалою «від особи – до держави».

На думку Д. О. Красікова, забезпечення інформаційної безпеки правоохоронних органів України здійснюють за двома формами:

– організаційною (організація роботи правоохоронних органів, роботи, пов'язаної з обігом, збиранням, обробкою, зберіганням та використанням інформації, взаємодія працівників правоохоронних органів щодо забезпечення інформаційної безпеки);

– правовою (видання наказів та розпоряджень, розроблення положень, інструкцій, складання планів тощо) [1].

Проаналізувавши практичну діяльність правоохоронних органів, вважаємо за доцільне розмежувати форми гарантування їхньої інформаційної безпеки на:

– законодавчу – ухвалення нормативно-правових актів, які встановлюють правила використання й обробки інформації, доступ до якої обмежено, та визначають ступінь відповідальності за порушення цих правил;

– технічну – регулювання доступу до всіх ресурсів інформаційної системи (технічних, програмних, елементів баз даних), регламентація порядку роботи користувачів і персоналу, обмеження права доступу до окремих файлів тощо.

Водночас процедура застосування механізмів забезпечення інформаційної безпеки діяльності правоохоронних органів України не може обмежувати права і свободи людини та громадянина в інформаційній сфері. Ці питання має бути збалансовано на основі прийняття нормативно-правових актів, де чітко було б визначено обов'язки та повноваження правоохоронних органів України щодо застосування заходів інформаційної безпеки та надання доступу до певних видів інформації (або відмови в ньому) фізичним і юридичним особам.

Досвід роботи поліції зарубіжних країн стосовно забезпечення інформаційної безпеки дає змогу виокремити два напрями діяльності вітчизняних правоохоронних органів. Перший – полягає в удосконаленні діяльності правоохоронних органів щодо гарантування власної інформаційної безпеки зсередини, тобто, так званої внутрішньої реформи. Другий – у поліпшенні правового забезпечення інформаційної безпеки на державному рівні, тобто в імплементації своєрідної зовнішньої реформи.

Задіюючи такі механізми вдосконалення процесу забезпечення інформаційної безпеки, слід пам'ятати про їхній взаємозв'язок. Адже задля досягнення вищого рівня забезпечення інформаційної безпеки правоохоронних органів необхідна не тільки трансформація чинного законодавства, а й навички його реалізації. Такий комплекс заходів спроможний, на нашу думку, активізувати всі чинники, необхідні для гарантування інформаційної безпеки нашої держави.

Список використаних джерел:

1. Красіков Д. О. Правове забезпечення інформаційної безпеки в діяльності органів внутрішніх справ України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. К., 2012. 20 с.

Одержано 30.10.2017